

Länsstyrelsen
Västerbotten

Yttrande

Datum

2020-09-29

Ärendebeteckning

811-5871-2020

1(3)

Kulturdepartementet
103 33 Stockholm

Yttrande: Högre växel i minoritetspolitiken – stärkt samordning och uppföljning

Diarienummer: Ku2020/01170/CSM

Remissvaret har sammanställts i samarbete med berörda enheter vid Länsstyrelsen Västerbotten. I nedanstående text där Länsstyrelsen nämns avses, om inte vidare förtydligat, Länsstyrelsen Västerbotten.

Sammanfattning

Utredningen föreslår en höjd ambitionsnivå i uppföljningen och styrningen av minoritetspolitiken, tydligare delmål samt tillskjutande av resurser till uppföljningsmyndigheterna som dessutom får ett förtydligat uppdrag. Detta är generellt ett bra initiativ som Länsstyrelsen tillstyrker. Utredningens förslag att ersätta de tre delområdena med fyra delmål är positivt. Förslaget till minoritetspolitisk integrering bör samordnas bättre med övriga tvärssektoriella uppdrag dock utan att förbise de olika nationella minoriteternas olikheter vad gäller förutsättningar och utgångspunkt. Placering av uppföljningsmyndigheten bör ha sin grund i kompetens inom verksamheten och geografisk närhet till de nationella minoriteterna. Slutligen bör finansieringsförslaget för denna stärkta minoritetspolitik ses över en gång till.

Inledande kommentarer

Utredningens förslag till ambitionshöjning välkomnas men med vissa förbehåll avseende minoritetspolitisk integrering, placering av myndigheten samt finansiering. Här nedan redogör vi närmare för detaljer avseende utredningens förslag, med särskilt fokus på de frågor som rör Länsstyrelsens arbete.

8.2 Övergripande bedömningar och förslag

Att delområdena ersätts med delmål förefaller rimligt. Det ökar tydligheten och underlättar förankring och förståelsen i den egna myndigheten samt uppföljning såsom också beskrivs i utredningen. Tydligheten underlättar också introduktion av nya handläggare för uppdraget samt minskar sårbarheten. Att barnperspektivet lyfts fram är bra för att tydliggöra hur tätt sammankopplad minoritetspolitiken är med barnrätten. Länsstyrelsen tillstyrker förslaget med delmål istället för delområden.

Länsstyrelsen vill dock särskilt understryka att delmålet rörande inflytande och delaktighet är avhängigt resurser för att på ett tillfredsställande sätt uppfyllas. Särskilt i ett initialt skede där nätverk och metoder ska utvecklas. Rent principiellt bör det också, av respekt för minoriteternas tid, åtminstone avsättas särskilda medel för arvodering vid samråd.

Vidare framgår det inte fullt ut varför delområde tre delats upp i två delmål. Språk och kultur är nära sammankopplade och den föreslagna uppdelningen kan försvåra redovisning då man exempelvis ska avgöra var språk slutar och kultur börjar. Länsstyrelsen föreslår att man gör språk och kultur till ett delmål. Det skulle också underlätta jämförelser mellan de gamla delområdena och de nya delmålen.

8.2.3 Minoritetspolitisk integrering

Länsstyrelsen anser att alla former av stöd för det regionala arbetet är positivt och ett särskilt riktat uppdrag till en myndighet skulle ge uppdraget en tyngd och den uppmärksamhet och som många län behöver för att uppdraget ska kunna integreras på ett tillfredsställande sätt.

Det råder dock viss tveksamhet inför förslaget att arbeta med minoritetspolitisk integrering. Många av länsstyrelsernas tvärsektoriella uppdrag arbetar på liknande sätt i egna stuprör och detta kan komma att förstärka detta och därmed försvåra integreringen. Ett sammanhållet arbetssätt när det gäller integrering av dessa tvärsektoriella uppdrag vore mer kostnadseffektivt och enklare att förankra i verksamheten. Det bör dock påpekas att det finns risker med ett sådant sammanhållet grepp eftersom målgrupperna har olika förutsättningar och är organiserade på olika sätt. Den minoritetspolitiska integreringen bör ske på strategisk nivå med bibehållet utrymme för individuella anpassningar i handläggningen.

En lärdom från jämställdhetsintegreringen som pågått under en längre tid är att den typen av arbetet behöver vara verksamhets- och/eller processnära för att få effekt och inte förläggas på en uppföljningsmyndighet i en annan del av landet. Däremot har jämställdhetsarbetet gynnats av en egen myndighet med som följer upp arbetet. I det avseende har utredningen en poäng i att Länsstyrelsen i Stockholms län kan med sitt omfattande regleringsbrev ha svårt att driva den här specifika frågan på det ambitionshöjande sätt som föreslås.

8.3 Organisering av det nationella samordnings och uppföljningsuppdraget

Länsstyrelsen tillstyrker att uppföljningen och styrningen behöver tillskjutas mer resurser och få ett tydligt uppdrag. Att flytta verksamheten från Länsstyrelsen i Stockholms län skulle dock innebära att arbetet som redan påbörjats där tappar fart och att de metoder, kontakter och nätverket som uppdragets går förlorade. En övergången från Länsstyrelsen i Stockholms län till Institutet för språk och folkminnen måste därmed ske på ett bra sätt så inte allt tidigare arbete går förlorat.

Länsstyrelsen förstår valet av Isof om man ser till delmål tre och fyra som handlar om språk och kultur då dessa är Iofs huvudområden och de redan har ett antal uppdrag kopplade till minoritetsspråken. Mycket kompetens kommer dock behöva tillskjutas myndigheten för att leva upp till delmål ett och två: frihet från diskriminering samt inflytande och delaktighet. Detta kan leda till ytterligare förseningar och kan komma att försvåra för Isof att ta vid där Länsstyrelsen i Stockholms län lämnar.

Isof är en myndighet med placering som nordligast i Uppsala. Det är olyckligt att utredningen inte omnämner detta och verkar inte haft det som urvalsgrund i valet av lämplig ny myndighet för uppföljningen av minoritetspolitiken. Det är ett viktigt symbolvärde att även finnas där stora delar av de geografiskt knutna nationella

minoriteterna och kulturutövarna finns, dvs i de norra delarna av landet. Isofs förslag att förlägga ett antal språkcentrum till Norrbotten vore ett lämpligt steg i rätt riktning men det förslaget bör i så fall breddas och inkludera alla minoritetspolitiska delmål, inte bara språk. Det är viktigt för förankringen och myndighetens förståelse att man också finns där målgruppen finns, särskilt i ett initialt skede där kunskapsinhämtning och kompetenshöjning är i fokus. Det är extra viktigt med regional närvaro eftersom man också föreslår att minska Länsstyrelsens förvaltningsanslag och därmed Länsstyrelsens möjlighet att bedriva detta arbete själva.

8.5.6 Främja samverkan

Länsstyrelsen tillstyrker att samverkan är av stor vikt i den här frågan och efterfrågar, oavsett uppföljningsmyndighet, en ökad samverkan mellan länsstyrelserna och övriga statliga myndigheter med samma uppdrag. I många fall är uppdraget som rör nationella minoriteter en begränsad del av en tjänst som skulle gynnas av ett aktivt nationellt myndighetsnätverk. Det är extra viktigt när det gäller samrådsförfarandet. Uppföljningsmyndigheten bör ha ett ansvar att stötta samråd i hela landet. Detta skulle det öka minoriteternas chanser till inflytande och delaktighet avsevärt.

9.6.4 Finansiering

Länsstyrelsen anser det anmärkningsvärt att samtidigt som utredningen föreslår en ambitionshöjning och en regionalt resurskrävande minoritetspolitiksintegrering föreslår man också att minska länsstyrelsernas förvaltningsanslag. Länsstyrelserna får i dagsläget ingen öronmärkt finansiering för uppdraget om nationella minoriteter, vilket vi i tidigare remissvar framfört som problematiskt, och för att möta och regionalisera den i utredningen föreslagna ambitionshöjningen bör Länsstyrelsen rimligtvis erhålla finansiering för detta.

I detta ärende har landshövding Helene Hellmark Knutsson beslutat. Utredare Susanna Lantz har varit föredragande.

Helene Hellmark Knutsson
Landshövding

Susanna Lantz
Utredare